

ÚMLUVA O OCHRANĚ ARCHITEKTONICKÉHO DĚDICTVÍ EVROPY (Convention for the Protection of the Architectural Heritage of Europe, Council of Europe N° 121, Granada, 3.10.1985)

15 868/78-VII/1, Výnos, kterým se prohlašuje historické jádro města Kadaně za památkovou rezervaci. 14 266/76-VI/1, Výnos, kterým se prohlašuje historické jádro města Třeboně za památkovou rezervaci.

17 596/75-VII/1, Výnos, kterým se prohlašuje historické jádro města Domažlic za památkovou rezervaci.

7419/70-II/2, Výnos, kterým se prohlašuje historické jádro města Telče za památkovou rezervaci.

15 106/69-II/2, Výnos, kterým se prohlašuje historické jádro města Nového Města nad Metují za památkovou rezervaci.

11.764/69-II/2, Výnos, kterým se prohlašuje historické jádro města Pelhřimova za památkovou rezervaci. Registrováno v částce 39/1969.

8372/69-II/2, Výnos, kterým se prohlašuje historické jádro města Štamberka za památkovou rezervaci. Registrováno v částce 24/1969.

55/1954 Sb., Nařízení o chráněné oblasti Pražského hradu.

Domnívajíce se, že cílem Rady Evropy je uskutečňování užšího spojení mezi svými členy, aby se hlavně zachránily a podpořily ideály a principy, které jsou jejich společným dědictvím;

Uznávajíce, že architektonické dědictví je nenahraditelným výrazem bohatství a různorodosti kulturního dědictví Evropy, neocenitelným svědkem naší minulosti a statkem společným všem Evropanům;

Majíce na zřeteli Evropskou kulturní konvenci, podepsanou v Paříži dne 19. prosince 1954 a zejména její článek I;

Majíce na zřeteli Evropskou chartu architektonického dědictví, přijatou Výborem ministrů Rady Evropy dne 26. září 1975 a Rezoluci (76) 28, přijatou dne 14. dubna 1976, týkající se přizpůsobení legislativních systémů a národních předpisů požadavkům celkové konzervace architektonického dědictví;

Majíce na zřeteli Doporučení 880 (1979) Parlamentního shromáždění Rady Evropy, týkající se konzervace architektonického dědictví;

Majíce na zřeteli Doporučení č.R (80) 16 Výboru ministrů členských států, týkající se specializované výchovy architektů, urbanistů, civilních inženýrů a krajinářů, jakož i Doporučení č.R (81) 13 Výboru ministrů, přijaté dne 1. července 1981, týkající se opatření ve prospěch určitých řemesel ohrožených zánikem v rámci řemeslnické činnosti;

Připomínajíce, že je nutné předat systém kulturních odkazů budoucím generacím, zlepšit prostředí městské a venkovské a podpořit při této příležitosti ekonomický, sociální a kulturní rozvoj států a oblastí;

Potvrzující, že je důležité se dohodnout o základních směrech společné politiky, která by zaručovala záchranu a zhodnocení architektonického dědictví;

Strany se dohodly na následujícím :

DEFINICE ARCHITEKTONICKÉHO DĚDICTVÍ

Článek 1

Pro účely této úmluvy výrazem “architektonické dědictví” se rozumí následující nemovité statky:

1. Památky: všechny výtvořiny zvláště pozoruhodné co do významu historického, archeologického, uměleckého, vědeckého, sociálního nebo technického, včetně vybavení nebo dekorativních prvků, které jsou nedílnou součástí těchto výtvořin.
2. Architektonické soubory : homogenní skupiny staveb městských nebo venkovských, pozoruhodné svým významem historickým, archeologickým, uměleckým; vědeckým, sociálním nebo technickým a dostatečně soudržné, aby byly předmětem topografického vymezení.
3. Místa: kombinovaná díla člověka a přírody, zčásti zastavěná a tvořící prostory dostatečně charakteristické a homogenní, aby byly předmětem topografického vymezení, pozoruhodná svým významem historickým, archeologickým, uměleckým, vědeckým, sociálním nebo technickým.

IDENTIFIKACE STATKŮ, KTERÉ MAJÍ BÝT CHRÁNĚNY

Článek 2

Aby se přesně identifikovaly památky, architektonické soubory a místa, které mají být chráněny, každá strana se zavazuje udržovat jejich soupis a v případě ohrožení těchto statků vypracovat co nejdříve vhodnou dokumentaci.

ZÁKONNÉ ZPŮSOBY OCHRANY

Článek 3

Každá strana se zavazuje:

1. vytvořit právní režim ochrany architektonického dědictví;
2. zajistit, v rámci tohoto režimu a způsoby vhodnými pro každý stát nebo oblast, ochranu památek, architektonických souborů a míst.

Článek 4

Každá strana se zavazuje:

1. aplikovat na základě právní ochrany příslušných států vhodné procedury kontroly a autorizace;
2. vyloučit, aby chráněné statky byly znetvořeny, znehodnoceny nebo zničeny. V tomto směru každá strana se zavazuje, pokud se tak už nestalo, zavést do své legislativy opatření směřující k:
  - a) podřízení kompetentní autoritě projektů demolice nebo změny památek již chráněných nebo které jsou předmětem ochranného řízení, jakož i každého projektu, který se dotýká jejich prostředí;
  - b) podřízení kompetentní autoritě projektů, týkajících se zcela nebo zčásti architektonického souboru nebo místa zahrnující:
    - demolici staveb,
    - stavbu nových budov,
    - závažné změny, které se dotýkají charakteru architektonického souboru nebo místa;
  - c) možnosti pro veřejnou správu žádat na majiteli chráněného statku provádět práce nebo ho nahradit v případě, že to neučiní;
  - d) možnosti vyvlastnění chráněného statku.

Článek 5

Každá strana se zavazuje zakázat přemístění bud' celé nebo části chráněné památky s výjimkou předpokladu, že by to materiální záchrana památky nutně vyžadovala. V tomto případě kompetentní úřad by učinil nutné záruky pro její demontáž, přemístění a znovus-tavení na vhodném místě.

DOPLŇKOVÁ OPATŘENÍ

Článek 6

Každá strana se zavazuje:

1. počítat na úrovni národní, oblastní a místní a v mezích disponibilních rozpočtů s finanční podporou veřejných institucí, které mají na starosti údržbu a restauraci architektonického dědictví na svém území;
2. učinit, v případě nutnosti, daňová opatření schopná podpořit konzervaci dědictví;
3. podporovat soukromé iniciativy pokud jde o údržbu a restaurování tohoto dědictví.

Článek 7

V okolí památek, uvnitř architektonických souborů a sídel se každá strana zavazuje učinit opatření ke zlepšení kvality prostředí.

Článek 8

Každá strana se zavazuje za účelem omezení rizika fyzické degradace architektonického dědictví:

1. podporovat vědecký výzkum za účelem zjištění a analyzování škodlivých účinků znečištění ovzduší a za účelem určení prostředků k omezení nebo vyloučení těchto účinků;
2. brát v úvahu specifické problémy konzervace architektonického dědictví v boji proti znečištění ovzduší.

SANKCE

Článek 9

Každá strana se zavazuje, v rámci svých kompetencí, jednat tak, aby porušování legislativy chránící architektonické dědictví bylo předmětem vhodných a dostatečných opatření ze strany příslušného úřadu. Tato opatření mohou mít za následek, v případě nutnosti, povinnost původců zbourat novou stavbu postavenou protiprávně, nebo restituovat původní stav chráněného statku.

POLITIKA KONZERVACE

Článek 10

Každá strana se zavazuje přijmout celkovou politiku konzervace, která:

1. staví ochranu architektonického dědictví mezi základní cíle územního plánování a urbanismu a která zajišťuje ohled na tuto nutnost v různých stádiích vypracování územních plánů a schvalovacího postupu prací;
2. podporuje programy restaurování a údržby architektonického dědictví;
3. učiní z konzervace, oživení a zhodnocení architektonického dědictví důležitý prvek politiky kultury, životního prostředí a územního plánování;
4. podporuje, je-li to možné, v rámci procesu územního plánování a urbanismu, konzervaci a využití budov, jejichž vlastní význam by neopravňoval k ochraně podle článku 3, paragraf 1 této úmluvy, ale který vykazoval doprovodnou hodnotu z hlediska prostředí měst nebo venkova nebo životního prostředí;
5. podporuje aplikaci a vývoj, nezbytné pro budoucnost dědictví, tradičních technik a materiálů.

Článek 11

Každá strana se zavazuje podporovat při respektování architektonického a historického charakteru dědictví:

- využití chráněných statků s ohledem na potřeby současného života;
- adaptaci, pokud se to jeví vhodným, starých budov pro nové účely.

Článek 12

I při uznání zájmu usnadnit návštěvu chráněných statků veřejnosti, každá strana se zavazuje zajistit, aby následky tohoto zpřístupnění veřejnosti, zvláště přístupové cesty, nepoškodily architektonický a historický charakter těchto statků a jejich prostředí.

Článek 13

Aby se usnadnilo zavedení této politiky, každá strana se zavazuje, rozvíjet v rámci své vlastní politické a administrativní organizace účinnou spolupráci na různé úrovni služeb odpovědných za konzervaci, kulturní činnost, životní prostředí a územní plánování.

ÚČAST A SDRUŽENÍ

Článek 14

Za účelem podpořit akce veřejné správy ve prospěch poznávání, ochrany, restaurace, údržby, řízení a oživení architektonického dědictví, každá strana se zavazuje:

1. uvést v život v různých fázích rozhodování, struktury pro informace, konzultaci a spolupráci mezi státem, místními společnostmi, institucemi, kulturními sdruženími a veřejností;
2. podporovat rozvoj mecenášství a nevýdělečných sdružení, činných v tomto oboru.

Článek 15

Každá strana se zavazuje :

1. využít vědomí ochrany dědictví ve veřejnosti jako prvku kulturní identity, jakožto zdroje inspirace a tvořivosti pro současné a budoucí generace;
2. podporovat k tomuto cíli politiku informace a získávání zájmu hlavně pomocí moderní techniky šíření a oživení, jež mají zvláště cíl:
  - a) probudit a zvýšit zájem veřejnosti, od školního věku o ochranu dědictví, o kvalitu stavebního prostředí a architektonický výraz,
  - b) ozřejmit jednotu kulturního dědictví a vazeb existujících mezi architekturou, uměním, lidovými tradicemi a způsoby života, ať už na úrovni evropské, národní nebo oblastní.

Článek 16

Každá strana se zavazuje podporovat vytváření různých profesí, řemeslných dílen pracujících na konzervaci architektonického dědictví.

EVROPSKÁ KOORDINACE POLITIKY KONZERVACE

Článek 17

Strany se zavazují vyměňovat si informace o své politice konzervace, pokud jde:

1. o metody, jež se mají definovat v oblasti soupisu, ochrany a konzervace statků, se zřetelem na historický vývoj a postupné zvětšování architektonického dědictví;
2. o prostředky, jak nejlépe vyhovět nutnosti ochrany architektonického dědictví a současným potřebám života ekonomického, sociálního a kulturního;
3. o možnosti, které nabízejí nové technologie, týkající se současné identifikace a soupisu, boji proti poškozování materiálů, vědeckého výzkumu, restaurátorských prací a způsoby řízení a oživení architektonického dědictví;
4. o prostředky, jak podporovat architektonickou tvorbu, která zajišťuje příspěvek naší doby k evropskému dědictví.

Článek 18

Strany se zavazují, že si budou pokaždé, když to bude nezbytné, poskytovat vzájemnou technickou pomoc, vyjádřenou výměnou zkušeností a expertů v oblasti konzervace architektonického dědictví.

Článek 19

Strany se zavazují podporovat, v rámci vhodných národních legislativ nebo mezinárodních smluv jimiž jsou vázány, evropskou výměnu specialistů konzervace architektonického dědictví, včetně oblasti trvalé výchovy.

Článek 20

Pro potřeby této úmluvy byl pověřen Výbor expertů, ustanovený Výborem ministrů Rady Evropy podle článku 17 Statutu Rady Evropy, sledovat uplatňování úmluvy a zejména :

1. předkládat pravidelně Výboru ministrů Rady Evropy zprávu o stavu politiky konzervace architektonického dědictví v členských státech úmluvy, o uplatňování principů, které vyhlásila, a svých vlastních aktivitách;
2. navrhnout Výboru ministrů Rady Evropy každá opatření, směřující k uskutečňování dispozic úmluvy, včetně oblasti mnohostranných činností, týkající se revize nebo zlepšení úmluvy, jakož i informace veřejnosti o úkolech úmluvy;
3. učinit doporučení Výboru ministrů Rady Evropy týkající se pozvání států, jež nejsou členy Rady Evropy, aby přistoupily k úmluvě.

Článek 21

Dispozice této úmluvy nejsou na újmu používání specifických dispozic výhodnějších pro ochranu statků uvedených v článku I. obsažených v:

- Úmluvě o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví ze dne 16. listopadu 1972;
- Evropské úmluvě o ochraně archeologického dědictví ze dne 6. května 1969.

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Článek 22

1. Tato úmluva je otevřená pro podpisy členských států Rady Evropy. Bude postoupena k ratifikaci, přijetí nebo schválení. Nástroje ratifikace, přijetí nebo schválení budou uloženy u generálního tajemníka Rady Evropy.
2. Tato úmluva vstoupí v platnost první den měsíce po vypršení období tří měsíců po datu, kdy tři členské státy Rady Evropy vysloví souhlas s tím, že jsou vázány úmluvou podle dispozic předchozího paragrafu.
3. Úmluva vstoupí v platnost vůči každému členskému státu, který vyjádří později svůj souhlas s tím, že jí je vázán, první den měsíce po období tří měsíců po datu uložení dokumentu ratifikace, přijetí, nebo schválení.

Článek 23

1. Po vstoupení v platnost této úmluvy, Výbor ministrů Rady Evropy může pozvat každý nečlenský stát Rady, jakož i Evropské hospodářské společenství, aby přistoupil k této úmluvě rozhodnutím učiněným většinou podle článku 20, písmeno d) Statutu Rady Evropy a jednohlasným rozhodnutím zástupců smluvních států, které mají právo zasedat ve výboru 2. Pro každý přistupující stát nebo pro Evropské hospodářské společenství úmluva vstoupí v platnost první den měsíce, který následuje po vypršení tří měsíců od data uložení dokumentu o přístupu u generálního tajemníka Rady Evropy.

Článek 24

1. Každý stát může, v okamžiku podpisu nebo v okamžiku uložení dokumentu o ratifikaci, přijetí, schválení nebo přistoupení, označit teritoria, jichž se bude tato úmluva týkat.
2. Každý stát pak může kdykoliv prohlášením adresovaným generálnímu tajemníkovi Rady Evropy rozšířit aplikaci této úmluvy na kterékoliv své území označené v prohlášení. Úmluva vstoupí v platnost vzhledem k tomuto území první den měsíce po vypršení období tří měsíců po datu přijetí deklarace generálním tajemníkem.
3. Každé prohlášení učiněné podle předchozích dvou odstavců může být odvoláno pokud jde o jakékoliv území označené v tomto prohlášení oznámením generálnímu tajemníkovi. Odvolání vstoupí v platnost první den měsíce po vypršení období šesti měsíců po datu přijetí oznámení generálním tajemníkem.

Článek 25

1. Každý stát může, v okamžiku podpisu nebo v okamžiku uložení svého dokumentu o ratifikaci, přijetí, schválení nebo přistoupení prohlásit, že si vyhrazuje právo nepodvolit se zcela nebo zčásti ustanovením čl. 1.4 paragrafu c. a d. žádná jiná výhrada není přípustná.
2. Každá smluvní strana, která vyslovila výhradu podle předchozího paragrafu, ji může odvolat zcela nebo zčásti tím, že zašle oznámení generálnímu tajemníkovi Rady Evropy. Odvolání nabude účinku dnem přijetí oznámení generálním tajemníkem.
3. Strana, která formulovala výhradu pokud jde o ustanovení v prvním výše uvedeném paragrafu, nemůže požadovat aplikaci tohoto ustanovení jinou stranou, avšak může, je-li výhrada částečná nebo podmíněná, požadovat aplikaci tohoto ustanovení v míře, v jaké ji přijala.

Článek 26

1. Každá strana může kdykoliv zrušit tuto úmluvu tím, že zašle oznámení generálnímu tajemníkovi Rady Evropy.
2. Zrušení nabude účinnosti první den měsíce, který následuje po vypršení období šesti měsíců po datu přijetí oznámení generálním tajemníkem.

Článek 27

Generální tajemník Rady Evropy oznámí členským státům Rady Evropy, každému státu, který přistoupil k této úmluvě a Evropskému hospodářskému společenství, pokud přistoupilo:

- a) každý podpis;
- b) uložení dokumentu o ratifikaci, přijetí, schválení nebo přistoupení;
- c) každé datum vstoupení v platnost této úmluvy podle článku 22, 23 a 24;
- d) jakýkoli akt, oznámení a sdělení, týkající se této úmluvy.

Na důkaz toho, níže podepsaní, řádně oprávnění k tomuto účelu podepsali tuto úmluvu.

Sepsáno v Granadě 3. října 1985 ve francouzštině a angličtině, přičemž oba texty jsou stejně autentické, v jediném exempláři, který bude uložen v archivu Rady Evropy. Generální tajemník Rady Evropy zašle ověřenou kopii každému členskému státu Rady Evropy, jakož i každému státu nebo Evropskému hospodářskému společenství, které byly pozvány, aby přistoupily k této Úmluvě.

Dokument je podepsán odpovědnými zástupci vlády: Rakouska, Belgie, Kypru, Dánska, Francie, Spolkové republiky Německo, Řecko, Irsko, Itálie, Lichtenštejnska, Lucemburska, Nizozemí, Norska, Portugalska, Španělska, Švédsko, Turecko a Spojeného království Velké Británie a Severního Irsko.